

የጋምቤላ ርዕሰ መስተዳድር “መለስ መታሰር አለባቸው አሉ”

በአሰጣጥ ተፈራ

የጋምቤላ ርዕሰ መስተዳድር አቶ አሞት አባንግ አሎም “እኔ ከታሰርኩ መለስም ይታሰራል” በማለት በከፍተኛ የፌደራል ባለስልጣናት ፊት መናገራቸው ተሰማ። የፌደራል መንግስት ባለስልጣናት ርዕሰ መስተዳደሩን በአኝዋክ ንፁሃን ጭፍጨፋ ወቅት የሚገደሉትን ሰዎች ስም ዝርዝር አዘጋጅተው አቅርቦዋል በሚል ክስ መስርተውባቸዋል።

በክልሉ ነዋሪዎች “እውነተኛው ወያኔ” የሚል ስያሜ ያላቸው አቶ አሞት፣ አቶ መለስ መታሰር አለባቸው በማለት የተናገሩት ከታህሳስ 23 ቀን 2004 ዓ.ም ጀምሮ በፌደራል መንግስት ከፍተኛ ባለስልጣናት የሚመራ ግምገማ እተካሄደ ባለበት ወቅት ነው።

በግምገማው ላይ የተሳተፉ ታማኝ ምንጮች እንዳስታወቁት በክልሉ በሙስና ተዘርፏል በተባለ 80 ሚሊዮን የሚጠጋ ገንዘብ፣ በብቃት ማነስ፣ ልማትን በማጓጓትና በጎሳዎች ዕርስ በርስ ግጭት ሰበብ እየተካሄደ ባለ ግምገማ ላይ በድንገት ፕሬዚዳንቱ ከዛሬ ዘጠኝ አመት በፊት ለተካሄደው ጭፍጨፋ ተጠያቂ መደረጋቸው የክልሉን ባለስልጣናትና የፖለቲካ አመራሮች አስገርጧል።

አስገምጋሚው ባለስልጣን “በጋምቤላ የተገደሉትን የአኝዋክ ጎሳዎች ስም ዝርዝር አዘጋጅተህ ያቀረብከው አንተ ነህ ትታሰራለህ” በማለት ሲናገሩ ግምገማው ላይ የተገኙ ባለስልጣናት የመደናገር ስሜት ታይቶባቸው ነበር። እኦኦ 2003 በጅምላ ለተጨፈጨፉት የአኝዋክ ምሁራንና ንጹሃን ዜጎች ወንጀለኛ የተደረጉት ፕሬዚዳንቱ የሰጡት መልስ ደግሞ አስደንጋጭ እንደሆነባቸው ምንጮቹ አስረድተዋል።

“እኔ” አሉ ፕሬዚዳንቱ አሞት አባንግ፣ “እኔ ከታሰርኩ ወታደርና መሳሪያ የሰጠኝ አቶ መለስም ይታሰራል” የሚል መልስ ሰነዘሩ። መረጃ በማስደገፍ የግምገማውን ድራማ ያስረዱት ስማቸው እንዳይጠቀስ የጠየቁ የክልሉ አንድ ባለስልጣን “የህወሃት ታማኝ በመሆን የሚታወቁት አቶ አሞት ላይ እየተካሄደ ያለው ግምገማ መድረሻው አንገቶቻል” የሚል አስተያየት ሰጥተዋል።

አቶ አሞት ሲቪል ሰርቪስ ኮሌጅ እንደተማሩ፣ የክልሉ የደህንነት ሐላፊ ሆነው ማገልገላቸውንና ፕሬዚዳንት ሆነው ከመመረባቸው በፊት የክልሉ ፖሊስ ኮሚሽነር እንደነበሩ ግለ ታሪካቸው ያስረዳል። ይህንኑ ጠቅሰው ከህወሃት ጋር የነበራቸውን የጠበቀ ትስስር ያመለክቱት ምንጮቻችን ስለግምገማው ዓላማና መድረሻ ያሰባሰቡትን መረጃ ዘርዝረዋል።

አቶ መለስ በጋምቤላ የአኝዋክ ንጹሃን ላይ በተካሄደው ጭፍጨፋ ከፍተኛ ውግዘት ደርሶባቸዋል። «የዓለም አቀፍ ወንጀለኞች ፍርድ ቤት (ICC)ና የሰብአዊ መብት ተሟጋች ድርጅቶች ጉዳዩን እያጠናከሩት ይገኛሉ» ያሉት የመረጃው ምንጮች መለስ በወቅቱ የተጠቀሙባቸውን ሰው የወንጀሉ ተጠያቂ በማድረግ ከውንጀላው ነጻ ለመውጣት የነደፉት ስልት መሆኑን ያስረዳሉ።

በሌላም በኩል መለስ ክፉኛ እየተተቹ ያለበትና ገበናቸውን እያጋለጠው ያለው የመሬት ነጠቃ (land grabbing) የሚካሄደው በጋምቤላ በመሆኑ፣ የአገሬውን ተወላጅ በማፈናቀልና ለባርነት ተላልፈው እንዲሰጡ ማድረጋቸው በከፍተኛ ደረጃ ስማቸውንና አስተዳደራቸውን ስላጎደፈው ፣ ለጎደፈው ስማቸው ማደሻ የሚጠሉትን አቶ አሞትን የመስዋዕት በግ ለማድረግ መዘጋጀታቸውን ይናገራሉ። አቶ አሞት ላይ በመፍረድ “ከደሙ ንጹህ ነኝ” ለማለት መዘጋጀታቸውን ጠቁመዋል።

በሶስተኛ ደረጃ የሚቀርበው ትንተና በክልሉ ያለውን የደራ የመሬት ችብቸባ ገበያ ለመቀጠል በክልሉ አስተማማኝ ሰላም ያስፈልጋል። ካራቶሪ፣ ሳውዲ ስታርና ሼክ መሐመድ ሁሴን አላሙዲ ለጀመሩት እርሻ ስጋት የሆኑ የአኝቀክ ወጣቶችን አባብሎ ከሸፈቱበት ጫካ እንዲወጡ ለማድረግ አቶ ኦሞትን የጅምላ ጭፍጨፋው ተጠያቂ ማድረግ ዋና ስልት ተደርጎ መወሰዱን የዜናው ምንጮች አስረድተዋል።

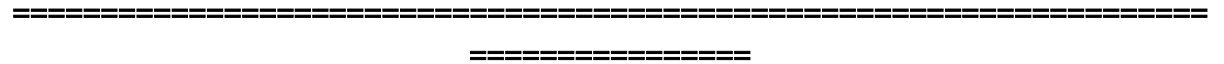
በዋናነት ከላይ በተዘረዘሩት ምክንያቶች ሳቢያ የአቶ ኦሞት የስልጣን ዘመን ማክተሙን የሚናገሩት ለጉዳዩ ቅርብ የሆኑ ክፍሎች ለጋምቤላ ሰባተኛ ፕሬዚዳንት መዘጋጀቱን አመልክተዋል። ህወሃት ወደ ስልጣን ከመጣ ጀምሮ አራት ፕሬዚዳንቶች ግልጋሎታቸውን ካበረከቱ በሁዋላ ለእስር ሲዳረጉ አምስተኛው ፕሬዚዳንት የነበሩት አቶ አኬሎ አኳይ ተሰደዋል።

አቶ አኬሎ አኳይ የ2003ቱን የጅምላ ጭፍጨፋ አስመልክቶ ለሃይማኖት ራይትስ ምች የተሳሳተ መረጃ እንዲሰጡ በአቶ አባይ ጸሃዬና ገብረአብ ባርናባስ ታዘው ነበር። ፕሬዚዳንቱ በወቅቱ ይፋ እንዳደረጉት ግጭቱ የጎሳዎች የርስ በርስ እንደሆነ፣ አንድ ሰው ሲቆስል 59 ሰዎች መሞታቸውንና አንድ ቤት ብቻ መቃጠሉን ሪፖርት እንዲያደርጉ ታዘው ባለመቀበላቸው ህይወታቸው አደጋ ላይ በመውደቁ ለመሰደድ ተገደዋል።

አቶ ኦሞት በተመሳሳይ ሊኮበልሉ ይችሉ እንደሆነ ለተጠየቁት አስተያየት ሰጪዎቹ “አይሆንም። ጭፍጨፋውን አምልጠው ሱዳን ያሉ፣ በስደት ኬኒያ የገቡ የአኝቀክ ሰዎች አይፈቅዱላቸውም” የሚል ድፍን መልስ ሰጥተዋል። አቶ ኦሞት ለሰሩት ውለታ በ2005 ፕሬዚዳንት እንዲሆኑ መደረጋቸውን [የአኝቀክ ፍትሕ ምክርቤት \(Anuak Justice Council\) ጥቅምት 5፣2005 \(እእአ\) በድረ ገጽ](#) ዘግቧል። ድረገጹ በዘገባው በጋምቤላ በተካሄደው ጭፍጨፋ አጃቸው እንዳለበት የተጠቀመው የፌደራል ደህንነት ከፍተኛ ባለስልጣን አቶ አለማው አላምሩ መስከረም 25፣2005 ጋምቤላ በመሄድ “የመንግስትን ፖሊሲና እቅድ መተግበር የሚችል ብቸኛ ሰው አቶ ኦሞት ነው” በማለት መናገራቸውን ገልጿል።

በመዠንገር፣ ኑዌርና አባል በሆኑበት የአኝቀክ ጎሳ ተቀባይነት እንደሌላቸው የሚነገርላቸው አቶ ኦሞት፣ ሰኔ 7፣2008 ካናዳ ከአኝቀክ ብሄረሰብ አባላት ጋር ሊያደርጉት የነበረው ውይይት [የካናዳ መንግስት የመግቢያ ቪዛ ስለክለክላቸው ሳይሳካ መቅረቱን የካናዳ ድረገጽ \(www.canada.com\) በተመሳሳይ](#) ቀን ዘግቦታል። በዘገባው የአዲሲቷ ኢትዮጵያ የጋራ ንቅናቄ ዳይሬክተር አቶ ኦባንግ ሜቶ “በሰብአዊ መብት ጥሰት የተወነጀለ ሰው ኢትዮጵያዊያንን ሰብስቦ የማነጋገር መብት የለውም” የሚል አስተያየት መስጠታቸውን አስፍሯል።

ግምገማው ሲጠናቀቅ ምን እንደሚወሰን የዜናው ምንጮች ግምት ከመስጠት ተቆጥበዋል። ስለጉዳዩ ያነጋገርናቸው አቶ ኦባንግ ሜቶ ግን “አቶ ኦሞትን በተመለከተ እየተካሄደ ስላለው ግምገማ በቂ መረጃ አለን። በግፍ ለተጨፈጨፉት የአኝቀክ ንጹሃን ዜጎች የፍርድ ሂደት ጠቃሚ ግብአቶች አግኝተናል። የቀን ጉዳይ ካልሆነ በስተቀር አቶ መለስም ሆኑ ሌሎች በድርጊቱ የተሳተፉ ለፍርድ ይቀርባሉ። ኢትዮጵያም ፍትህ ታገኛለች” በማለት በእጃቸው ስለገባው መረጃ በዝርዝር ከመናገር ተቆጥበዋል።

ለዚህ ምላሽም ሆነ ለተጨማሪ መረጃ ለአሰጣድ ተፈራ: asejuju@gmail.com